

KONINKRIJK BELGIE

FEDERALE OVERHEIDSDIENST VOLKSGEZONDHEID, VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN EN LEEFMILIEU

Ministerieel besluit houdende verlening aan Codevco V BV van een machtiging voor de bouw, een vergunning voor de exploitatie en een Natura 2000-toelating voor een aquacultuurproject in zone C in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België.

De Minister van Noordzee,

Gelet op de wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, de artikelen 25, 26, gewijzigd bij de wet van 21 april 2007, 27, 28, gewijzigd bij de wet van 21 april 2007, en 29;

Gelet op het koninklijk besluit van 7 september 2003 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, de artikelen 23, gewijzigd bij de wetten van 26 december 2013 en 5 juli 2018, 24 tot 28, 29, gewijzigd bij de wet van 22 juli 2019, 30 tot 34;

Gelet op het koninklijk besluit van 27 oktober 2016 betreffende de procedure tot aanduiding en beheer van de mariene beschermde gebieden, artikel 15;

Gelet op het advies van het bestuur, met inbegrip van de milieu-effectenbeoordeling en de passende beoordeling, overgemaakt op 20 oktober 2020;

Gelet op de nota van DG Leefmilieu, overgemaakt op 4 november 2020;

Overwegende het koninklijk besluit van 9 september 2003 houdende de regels betreffende de milieueffectenbeoordeling in toepassing van de wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België;

Gelet op de gemotiveerde opmerkingen van Codevco V BV aan de minister per aangetekende brief dd. 27 november 2020.

BESLUIT:

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:

1° “Wet”: de wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België;

2° KB VEMA”: het koninklijk besluit van 7 september 2003 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België;

3° “KB MEB”: het koninklijk besluit van 9 september 2003 houdende de regels betreffende de milieueffectenbeoordeling in toepassing van de wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België;

4° “KB Gebruiksvergunning”: het koninklijk besluit van 22 juli 2020 tot vaststelling van de procedure tot het bekomen van een gebruiksvergunning voor de zones voor commerciële en industriële activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België;

5° “gebruiksvergunning”: vergunning voor het gebruik van zones voor commerciële en industriële activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België;

6° “aanvrager”, “houder”: CODEVCO V BV;

7° “minister”: de minister of staatssecretaris bevoegd voor de bescherming van het mariene milieu;

8° “bestuur”: de Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee en het Schelde-estuarium, zoals bedoeld in het koninklijk besluit van 29 september 1997 houdende overdracht van de Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee en het Schelde-estuarium naar het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen;

9° “DG Leefmilieu”: het directoraat-generaal Leefmilieu van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu;

10° “betekenen”: het verzenden bij aangetekende post of e-mail, met bericht van ontvangst;

11° “activiteit”: “de bouw en de exploitatie van een aquacultuurinstallatie en de voorbereidende handelingen, waaronder de grondonderzoeken;

12° “technische adviseringsmaatschappij”: instantie die de conformiteit, alsook de naleving van de vastgestelde normen en standaarden tijdens het ontwerp, de aanleg, de exploitatie, met inbegrip van het onderhoud, en de ontmanteling van de installaties verifieert.

Art. 2. §1. De machtiging voor de bouw en de vergunning voor de exploitatie worden verleend voor een aquacultuurproject houdende de kweek van mosselen, oesters en zeewier, en de voorbereidende handelingen, met inbegrip van het geofysisch en geotechnisch bodemonderzoek.

§2. De Natura 2000-toelating wordt verleend voor de activiteit beschreven in paragraaf 1, rekening houdend met de passende beoordeling waaruit gebleken is dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aangetast zullen worden.

Art. 3. §1. Op initiatief van het bestuur wordt een begeleidingscomité opgericht. Het begeleidingscomité bestaat voor de volledige duur van de activiteit, tot de dag waarop de minister het herstel van de site na ontmanteling heeft vastgesteld.

§2. In het begeleidingscomité zetelen een afgevaardigde van het bestuur, een afgevaardigde van het DG Leefmilieu, een afgevaardigde van het DG Scheepvaart van de FOD Mobiliteit en Vervoer, een afgevaardigde van het Ministerie van Landsverdediging, de houder en de technische adviseringsmaatschappij(en) die door de houder werd(en) aangesteld en door de minister goedgekeurd.

De houder stelt op eigen kosten een technische adviseringsmaatschappij aan, voor elk onderdeel van de activiteit waarvan de conformiteit met de geldende nationale en internationale normen en standaarden bij wet verplicht is. De technische adviseringsmaatschappij zetelt enkel in het begeleidingscomité voor de agendapunten die op haar opdracht betrekking hebben, op uitnodiging van de voorzitter.

Het begeleidingscomité wordt voorgezeten door een vertegenwoordiger van het bestuur.

Indien het begeleidingscomité het nodig acht, kan het begeleidingscomité zich laten bijstaan door andere overheidsdiensten en/of externe deskundigen.

Er wordt een instellingsvergadering van het begeleidingscomité georganiseerd ten laatste twee maanden vóór de ingebruikname van de machtiging.

Het begeleidingscomité verenigt zich minstens eenmaal voor en na elke bouwfase, d.i. de eerste bouw van de aquacultuurinstallatie en elke daaropvolgende fase tot uitbreiding van de installatie.

Het begeleidingscomité verenigt zich binnen de zes maanden na de start van de exploitatiefase en daarna minstens eenmaal per jaar tijdens de exploitatiefase.

Indien passend, kunnen begeleidingscomités voor de bouwfase en voor de exploitatiefase samengevoegd worden in een sessie.

Het begeleidingscomité kan steeds worden bijeengeroepen op vraag van één van zijn leden.

Het begeleidingscomité organiseert zijn eigen interne functionering.

§3. Het begeleidingscomité adviseert bij consensus en rapporteert aan het bestuur. De goedkeuring door de minister is stilzwijgend en gaat in de vijftiende dag na overmaking van het rapport van het bestuur. Bij gebrek aan consensus, rapporteert het bestuur dit aan de minister, met inbegrip van de verschillende ingenomen standpunten. De minister beslist zo snel mogelijk.

De leden van het begeleidingscomité kunnen voorstellen doen aan het bestuur.

§4. Het begeleidingscomité heeft een adviserende en coördinerende rol. Het heeft als opdracht om tijdens de voorbereidende activiteiten, de bouw, de exploitatie en de ontmanteling van de activiteit na te gaan of de wet, haar uitvoeringsbesluiten, de machtiging en de vergunning nageleefd worden. Het begeleidingscomité faciliteert de uitwisseling van de relevante informatie tussen zijn leden onderling en met de minister.

Het begeleidingscomité adviseert het bestuur over de door de houder voorgestelde procedures aangaande:

- De opvolging van beslissingen die moeten genomen worden tijdens de voorbereidende fase, de bouw-, de exploitatie- en de ontmantelingsfase;
- De opvolging van de gemaakte keuzes op vlak van de technologieën, procedures, materialen, grond- en hulpstoffen, designs voor alle structuren;
- Het onderhoud van de infrastructuur;
- Het geven van bijkomende informatie van de houder aan leden van het begeleidingscomité;
- Het preliminaire onderzoek van klachten van derden tijdens alle fasen van de activiteit;
- Het alarmeren van de leden van het begeleidingscomité in geval van een ongeval veroorzaakt door de activiteit zelf of door derden;
- De opvolging van geldende veiligheidsmaatregelen die gerespecteerd moeten worden voor toegang tot de zone;
- Het herstelplan, zoals bedoeld in artikel 10, §1.

Het bestuur keurt de voormelde procedures goed.

Deze procedurelijst is niet limitatief. De minister kan, op voorstel van het bestuur, steeds de uitwerking van bijkomende procedures vragen.

Het begeleidingscomité zorgt voor een constructieve, permanente dialoog tussen de houder en de overheid en vergemakkelijkt het goede verloop van de controle- en monitoringactiviteiten.

§5. Gedurende de geldingstermijn van de machtiging en vergunning waarborgt de houder voor de minister en voor alle leden van het begeleidingscomité de toegang tot informatie, via het bestuur. Het bestuur en het begeleidingscomité verbinden zich ertoe alle projectinformatie die zij ontvangen vertrouwelijk te behandelen.

Art. 4. De zone kan niet opengesteld worden vooraleer de plannen en het certificaat voor het definitieve basisontwerp van de technische adviseringsmaatschappij aan het bestuur overgemaakt zijn.

Art. 5. §1. Na elke bouwfase, d.i. de eerste bouw van de aquacultuurinstallatie en elke daaropvolgende fase tot uitbreiding van de installatie, maakt de houder een door de technische adviseringsmaatschappij opgesteld evaluatierapport over aan het bestuur, voor verdere verspreiding binnen het begeleidingscomité.

Tijdens de exploitatiefase maakt de houder jaarlijks een door de technische adviseringsmaatschappij opgesteld evaluatierapport over aan het bestuur, voor verdere verspreiding binnen het begeleidingscomité.

§2. De minister kan, ambtshalve of op verzoek van het bestuur of één van de overheidsdiensten die zetelen in het begeleidingscomité, op basis van het evaluatierapport van de technische adviseringsmaatschappij, de uitvoeringsrapporten van de houder en de resultaten van de monitoring of andere beschikbare informatie en desgevallend na het advies van het begeleidingscomité, de gebruiksvoorwaarden van de vergunning wijzigen. De minister kan de machtiging, vergunning en de Natura 2000-toelating ook ambtshalve of op verzoek van het bestuur schorsen of intrekken.

Art. 6. §1. De houder aanvaardt de inhoud en de uitvoering van het monitoringplan, dat in bijlage II van dit besluit is opgenomen en gedetailleerd beschreven wordt in de milieueffectenbeoordeling, met inbegrip van de betaling van de daartoe verschuldigde retributie.

§2. De houder betaalt de retributie volgens de modaliteiten vermeld in het monitoringplan in bijlage II, overeenkomstig artikel 24 KB MEB.

Art. 7. Voor de aanvang van de eerste bouwfase moet de houder een noodplan aan het bestuur meedelen. Voor het opstellen van dit noodplan dient de houder ten laatste 6 maanden vóór de start van de werken contact op te nemen met het bestuur voor aanbevelingen met betrekking tot de inhoud van het noodplan. Het bestuur legt een standaard noodplan op aan de houder in de vorm van een template. Het begeleidingscomité gaat de conformiteit na van het noodplan met de aanbevelingen en maakt dit noodplan over aan de bevoegde instanties ter afstemming op de noodplannen die van toepassing zijn binnen de zeegebieden.

Het noodplan heeft betrekking op de noodgevallen die voortvloeien uit de activiteit en op de noodgevallen die door derden in de zone worden veroorzaakt. De houder moet voor de uitvoering van dit noodplan de vereiste werkploegen en uitrustingen (Tier 1- niveau) paraat houden.

Art. 8. De houder moet aan het bestuur een jaarlijks uitvoeringsverslag voorleggen waarvan de inhoud in bijlage III van dit besluit wordt omschreven, overeenkomstig artikel 21 van het KB MEB. Het uitvoeringsverslag voor een gegeven kalenderjaar moet worden ingediend vóór 15 maart van het navolgend kalenderjaar.

Art. 9. De houder legt aan het bestuur het bewijs voor dat hij beschikt over de nodige verzekering die zijn burgerlijke aansprakelijkheid dekt, overeenkomstig artikel 31 van het KB VEMA. De verzekering moet tevens voorzien dat de verzekeraar de opzegging ervan ter kennis zal brengen van het bestuur, minstens 6 maanden voor de stopzetting.

Art. 10. §1. De houder is verplicht de site in zijn oorspronkelijke staat te herstellen overeenkomstig artikel 30 van het KB VEMA tenzij, na overleg tussen de bevoegde overheidsdiensten en de houder, op advies van het bestuur, er anders over besloten wordt door de minister. Ten laatste een jaar vóór de voorziene ontmanteling moet het herstelplan of het alternatieve voorstel voorgelegd worden aan het bestuur.

Art. 11. De houder is verplicht de gebruiksvoorwaarden na te komen zoals vermeld in bijlage I van het besluit, overeenkomstig artikel 26 van het KB VEMA.

Art. 12. §1. De machtiging wordt verleend voor een termijn van 5 jaar. Overeenkomstig artikel 41, §2, tweede lid van het KB VEMA blijft de betekende machtiging geschorst totdat iedere bijkomende vergunning en machtiging die wettelijk vereist is voor de activiteit in de Belgische zeegebieden is verleend en kennisgeving ervan overeenkomstig de toepasselijke wetgeving is gebeurd.

§2. De termijn voor ingebruikneming van de machtiging bedraagt maximum 4 jaar. Deze termijn gaat in bij de start van de termijn vermeld in paragraaf 1 en wordt eveneens geschorst totdat iedere bijkomende machtiging en vergunning die wettelijk vereist is voor de uitvoering van de activiteit in de Belgische zeegebieden is verleend en kennisgeving ervan overeenkomstig de toepasselijke wetgeving is gebeurd.

De houder zal de machtiging daadwerkelijk in gebruik mogen nemen op de dag dat het bestuur hem de bevestiging betekent dat:

- De plannen vermeld in artikel 4 aan het bestuur zijn overgemaakt en goedgekeurd;
- Het noodplan vermeld in artikel 7 aan het begeleidingscomité is overgemaakt en de conformiteit met de richtlijnen door DG Leefmilieu vastgesteld is.

§3. De machtiging wordt in gebruik genomen op de dag van de installatie van het eerste anker.

Art. 13. §1. De vergunning wordt verleend voor een termijn van 20 jaar. Overeenkomstig artikel 41, §2, tweede lid van het KB VEMA blijft de betekende vergunning geschorst totdat iedere bijkomende vergunning en machtiging die wettelijk vereist is voor de uitvoering van de activiteit in de Belgische zeegebieden is verleend en kennisgeving ervan overeenkomstig de toepasselijke wetgeving is gebeurd.

§2. De vergunning wordt in gebruik genomen op de dag van de installatie van de eerste hoofdlijn tussen twee ankers.

Art. 14. In geval van intrekking van de verleende machtiging en vergunning blijven de verplichtingen van de houder uit dit besluit geheel en ongewijzigd van toepassing ten aanzien van:

- Het in oorspronkelijke staat herstellen van de site, zoals bepaald in artikel 10 van dit besluit;
- Het beveiligen van de betrokken zone, inclusief de uitvoering van het noodplan;
- Het behoud van en de bescherming van het mariene milieu, inclusief de retributie voor de uitgevoerde of in het kader van de intrekking van de machtiging of vergunning nog uit te voeren toezichtsprogramma's of milieueffectenonderzoeken.

Art. 15. De maatschappelijke zetel van de houder is gevestigd te 1500 Halle, Edingensesteenweg 196. Elke wijziging van de maatschappelijke zetel, de Raad van Bestuur, de aandeelhoudersstructuur of de statuten van de houder moet aan het bestuur worden betekend.

Art. 16. Een eensluidend verklaard afschrift van het besluit en zijn bijlagen wordt aan de houder betekend. De volgende bijlagen maken integraal deel uit van het besluit:

- Bijlage I " De gebruiksvoorwaarden voor de activiteit".
- Bijlage II "De monitoring van de effecten van de bouw en de exploitatie van de activiteit en begroting van de retributie ";
- Bijlage III "Inhoud jaarlijks uitvoeringsverslag".

Art. 17. Derden belanghebbenden kunnen een beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State instellen binnen de zestig dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad.

De houder kan een beroep tot nietigverklaring instellen binnen 60 dagen na de betekening van het besluit.

De vormvoorschriften en termijnen worden bepaald in het herhaaldelijk gewijzigd besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling Administratie van de Raad van State.

Brussel, **09 DEC. 2020**

Minister van Noordzee

V. VAN QUICKENBORNE

Bijlage I
Gebruiksvoorwaarden

Communicatie, administratie

1. Elke geplande ingreep wordt op voorhand aan het bestuur gemeld en wordt opgenomen in het jaarlijkse uitvoeringsverslag, dat geldt als jaarregister in de zin van artikel 3, §2 KB VEMA. Indien het bestuur oordeelt dat de gemelde ingreep een verandering is, adviseert het bestuur de minister. Indien ook de minister oordeelt dat de gemelde ingreep een verandering is, deelt hij dit mee aan de houder. De houder moet bij een geplande verandering een aanvraag tot het bekomen van een wijzigingsmachtiging of wijzigingsvergunning dan wel een herzieningsvergunning of herzieningsmachtiging aan het bestuur betekenen, overeenkomstig artikel 12 KB VEMA, en moet voorafgaandelijk de toepasselijke procedure doorlopen.

2. Voor het geotechnisch en geofysisch bodemonderzoek dient ten laatste 10 kalenderdagen voor elke survey de volgende informatie rechtstreeks aan het bestuur overgemaakt worden:

1. Naam van schip;
2. Haven van vertrek;
3. Datum en uur van vertrek;
4. Datum van survey;
5. Gebruikte surveytoestellen en hun specificaties;
6. Positie van tracks/transects.

3. Voor met de bouwwerkzaamheden wordt begonnen, meldt de houder schriftelijk of per e-mail aan de Nautische Dienstchef scheepvaartbegeleiding (MRCC) en aan de contactpersoon van het bestuur:

1. Het werkplan en het tijdschema, met inbegrip van de dag waarop de werkzaamheden zullen beginnen;
2. De gegevens van de contactpersoon die 24 uur per dag bereikbaar is en in opdracht van de houder werkt;
3. Afwijkingen van het werkplan en tijdschema.

De houder meldt ook de stopzetting van de werkzaamheden aan de Nautische Dienstchef (MRCC) en aan de contactpersoon van het bestuur.

4. Gedurende de bouwfase rapporteert de houder wekelijks schriftelijk of per e-mail over de voortgang van de werkzaamheden aan de Nautische Dienstchef scheepvaartbegeleiding (MRCC) en aan de contactpersoon van het bestuur.

Risico's en veiligheid

5. Voor de geofysische en geotechnische surveys en de installatie volgt de houder de operationele vergunning, uitgereikt door de afdeling Scheepvaartbegeleiding.

6. Alle objecten die verloren gaan tijdens de surveyfase en de exploitatiefase moeten onmiddellijk gemeld worden aan de DG Leefmilieu, het MRCC en het bestuur volgens een vooraf afgesproken procedure. Afhankelijk van de aard van de gezonken objecten kan de DG Leefmilieu of het bestuur eisen dat de nodige inspanningen geleverd worden om ze te bergen.
7. Indien niet meer in gebruik zijnde elektriciteits- of telecommunicatiekabels aangetroffen worden tijdens de bouwphase én indien deze een hinder vormen voor de bouw, onderhoud of exploitatie van de aquacultuurinstallatie, verwijdert de houder die voor zover mogelijk.
8. Inzake scheepvaartveiligheid leeft de houder de voorschriften van de bevoegde instanties volledig na, waaronder de richtlijnen, bijvoorbeeld het Bericht aan Zeevarenden, waarin schietoefeningen aangekondigd worden.
9. Via een communicatie- en informatiecampagne gericht aan de visserij en de pleziervaart, georganiseerd door de houder, moet duidelijk gemaakt worden dat de in gebruik genomen zone ontoegankelijk is voor vaartuigen die niet rechtstreeks gebonden zijn aan de activiteit vanaf de bouwphase, en moet gewezen worden op de aanwezigheid van structuren onder water.
10. De houder overlegt met Defensie over het uitvoeren van de activiteit in het deel van zone C dat overlapt met de schietsector Lombardsijde.
11. De houder stelt de nodige veiligheidssystemen op om de signalisatie van het effectief ingenomen gebied op ieder ogenblik te verzekeren, overeenkomstig het bebakenings- en verlichtingsplan, en voorziet in de bebakening en signalisatie. In een voorstel voor bebakenings- en verlichtingsplan beschrijft de houder (overeenkomstig IALA-aanbeveling 0-139, in het bijzonder hoofdstuk 2.5. Marking of aquaculture farms) de ligging, het type en de verlichting van boeien. Het voorstel moet voorgelegd worden aan de afdeling Scheepvaartbegeleiding voor eventuele aanpassing en voor goedkeuring.
12. De vergunninghouder inspecteert de bebakening van de projectsite minstens wekelijks, tenzij de weersomstandigheden dit niet toelaten. Indien gevaren voor de navigatie vastgesteld worden, worden deze binnen het uur gemeld aan de afdeling Scheepvaartbegeleiding. Een herstel van seinen en lichten gebeurt binnen de 24 uren, tenzij de weersomstandigheden dit niet toelaten.
13. De boeien van de hoofdlijnen, dit is de kweekinstallatie, moeten duidelijk zichtbaar zijn door hun kleur: geel, oranje of rood.
14. De boeien van de hoofdlijnen moeten herkenbaar zijn zodat zij kunnen gelinkt worden aan de aquacultuurinstallatie bij loskomen en eventueel terugvinden op een strand.

Cultureel erfgoed

15. Bij het aantreffen van wrakken of objecten tijdens een survey, in uitvoering van de bouw, onderhoud of exploitatie van de aquacultuurinstallatie brengt de houder het MRCC op de hoogte. Het MRCC zal de melder op de hoogte brengen over de procedure die hij dient te volgen.
  1. Indien de vondst of het wrak mogelijks munitie of springstoffen bevat, start het MRCC de procedure 'behandeling van in zee opgeviste mijnen en explosieven'.
  2. Indien de vondst of het wrak mogelijks een historische waarde heeft of archeologisch erfgoed is, meldt de houder dit aan de Gouverneur van de provincie West-Vlaanderen, via de voorziene procedure krachtens de wet van 4 april 2014 betreffende de bescherming van cultureel erfgoed

onder water. De melding zal de volgende gegevens moeten bevatten: identificatie- en contactgegevens van de melder, coördinaten van de positie van de vondst, datum van de vondst, algemene beschrijving van de vondst en eventueel bijkomende informatie. Deze wrakken of objecten mag men niet zelf opvissen.

3. Indien een ander wrak aangetroffen wordt, meldt de houder dit aan DG Leefmilieu.
  4. Indien een obstakel niet afkomstig van de houder wordt aangetroffen nabij of in de projectsite en indien dat obstakel moet verwijderd worden, meldt de houder dit vooraf aan het MRCC en DG Leefmilieu en volgt deze hun instructies. Het verwijderen of bergen van een wrak vereist een vergunning van het MRCC, in naam van afdeling Scheepvaartbegeleiding.
16. De resultaten van de survey van het gebied worden aan het Agentschap Onroerend Erfgoed en het bestuur bezorgd.

Monitoring

17. De houder betaalt de retributie voor de monitoring binnen de 6 weken na de verzending van de schuldvordering, met de bewijsstukken, door het bestuur. De betaling van de retributie gebeurt tenminste op jaarlijkse basis.
18. De houder laat, mits goedkeuring door het begeleidingscomité en naleving van veiligheidsvoorwaarden die door het begeleidingscomité worden voorgesteld, wetenschappelijk onderzoek door de overheid kosteloos toe binnen de zone, op voorwaarde dat de integriteit van de structuren gewaarborgd blijft, de veiligheid wordt gerespecteerd en dat vooraf overleg gepleegd is met de houder met vrijwaring voor de exploitatie van het aquacultuurproject.
19. Voor wetenschappelijk onderzoek, zoals staalnames, kunnen overheidsdiensten meevaren met vaartuigen van de houder die routinematig ingezet worden bij de activiteit, indien praktisch en technisch mogelijk.
20. De houder maakt parameters die routinematig gemeten worden (zoals SPM, Chl a, voorkomen van *E. coli*, gehalten aan pollutanten, voorkomen van niet-inheemse soorten, de kwaliteit van schelpdierwater etc.), in het kader van voorgeschreven monitoring en in overeenstemming met het dataprotocol, over aan het bestuur.
21. In het kader van datawinning en -uitwisseling, maakt de houder opgemeten gegevens met betrekking tot bathymetrie en hydrodynamica, zowel in de surveyfase als operationele fase, overgemaakt aan de Afdeling Kust en aan het bestuur.

Fauna, flora, waterkwaliteit

22. Bouwmaterialen bestaan zoveel mogelijk uit natuurlijke materialen en bevatten geen afvalstoffen.
23. Het voorkomen en verwijderen van aangroei op de structuren en het reinigen van de structuren gebeurt enkel mechanisch. Er worden geen chemicaliën gebruikt.
24. De temperatuur van het water dat gebruikt wordt voor het reinigen of verwijderen van de aangroei is niet hoger dan die van het omgevende zeewater.
25. Indien mosselschelpen op de zeebodem zorgen voor anoxische omstandigheden over een groot deel van het gebied, dan gaat de vergunninghouder over tot maatregelen om dit te verhelpen, zoals het

verwijderen van een gedeelte van de mosselen op de zeebodem. De beslissing tot mitigerende maatregelen, de periodiciteit en de aard van de maatregelen, waarbij rekening gehouden wordt met de kosten, de effectiviteit en de integriteit van de zeebodem, worden genomen in overleg met het bestuur.

26. De gebruikte juveniele oesters zijn vrij van *Bonamia*, wat door een labo met expertise in het opsporen van *Bonamia* gecertificeerd wordt. Ze zijn afkomstig van gecertificeerde handelaars, volgens Europese Beschikking 2009/177/EG.

27. De gebruikte schelpdieren en algen zijn zoveel mogelijk aangroevrij om de introductie van niet-inheemse soorten te vermijden. Dit moet aangetoond worden met documenten te voorzien door de leverancier. Ook de herkomst (primaire en secundaire) van de gebruikte organismen worden vermeld.

28. De houder voert tijdens de werkzaamheden in het park regelmatig een controle uit op de aanwezigheid van verstrikte beschermde soorten, waaronder zeezoogdieren en vogels, in overeenstemming met het koninklijk besluit van 21 december 2001 betreffende de soortenbescherming in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België. Indien verstrikte dieren aangetroffen worden, meldt de houder dit aan het bestuur onder vooraf te bepalen modaliteiten. Dode verstrikte beschermde soorten worden, na overleg met het bestuur, naar de haven gebracht voor wetenschappelijke onderzoeksdoeleinden. Indien nodig, kan het bestuur bijkomende mitigerende maatregelen opleggen om dergelijke verstrikking te beperken.

29. Voor het inschatten van het gebruik van het projectgebied door zeezoogdieren meldt de houder de waarnemingen van zeezoogdieren in en om het projectgebied aan het bestuur, onder vooraf te bepalen modaliteiten.

Afval

30. De houder stelt een afvalbeheersplan op, in overeenstemming met de voorwaarden vermeld in 31 tot 34.

31. De houder vermijdt het gebruik van verbruiksmaterialen zoals kabelbinders. Indien ze toch gebruikt moeten worden, vermijdt hij dat ze na gebruik in zee terechtkomen.

32. De houder levert inspanningen om te vermijden dat het project leidt tot een toename van afval in het marien milieu. Het ontstaan van microplastics wordt vermeden, bijvoorbeeld door de keuze van materialen van oogstlijnen. Jaarlijks moet hiervan een evaluatie voorzien worden.

33. Kweektouwen en lijnen worden tijdig vervangen om verlies in het milieu te vermijden en om de hoeveelheid micro-plastics uit de verwerking ervan te reduceren.

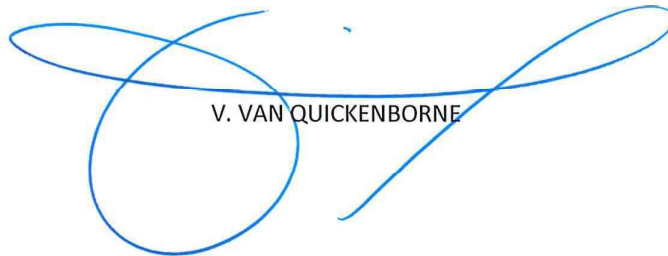
34. De houder verwijdert afval dat door externe factoren in het projectgebied terechtkomt en vraakt op een geschikte manier uit het milieu.

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit houdende verlening aan Codevco V BV van een machtiging voor de bouw, een vergunning voor de exploitatie en een Natura 2000-toelating voor een aquacultuurproject in zone C in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België

Brussel,

09 DEC. 2020

Minister van Noordzee

V. VAN QUICKENBORNE

BIJLAGE II

Monitoring

Aanvraag van Codevco V BV voor een vergunning voor de installatie en exploitatie van een aquacultuurproject in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België

Monitoring en coördinatie

1. Algemene visie

Volgens art. 29 van de wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België voert de bevoegde overheid (BMM; art. 28, §1) toezichtsprogramma's en milieueffectonderzoeken uit, of ze laat die uitvoeren, op kosten van de houder van de vergunning en machtiging en dit voor de duur van de vergunning.

De vereiste monitoring wordt afgeleid van de te verwachten impact van de gemachtigde/vergunde activiteiten op het mariene milieu. Met mariene milieu wordt in eerste instantie verstaan: het ecosysteem van de zeegebieden, met inbegrip van de fysische, chemische, geologische en biologische componenten ervan en de functionele verbanden tussen die componenten, maar ook ecosysteemfuncties en milieuwaarden van de zeegebieden die rechtstreeks of onrechtstreeks van nut zijn voor de gebruikers van de zee en de mens in het algemeen aanbelangen.

In het koninklijk besluit van 9 september 2003 wordt gespecificeerd hoe de mogelijke impact a priori dient te worden onderzocht: het milieueffectenrapport (MER) moet een beschrijving en waardering bevatten van de te verwachten betekenisvolle effecten van de activiteit en van de beschreven alternatieven op het mariene milieu en met name, in voorkomend geval, op: de fauna, de flora, de biodiversiteit en de mens, de bodem, het water, de atmosfeer en klimatologische factoren, de energie- en grondstoffenvoorraden, het zeezicht, de materiële goederen en het culturele erfgoed, en de onderlinge wisselwerkingen tussen de voorgenoemde factoren. Verder bepaalt het KB dat de te beschrijven en waarden effecten de directe en indirecte, secundaire, cumulatieve en synergistische, permanente en tijdelijke, positieve en negatieve effecten omvatten op korte, middellange en lange termijn. Dat zijn dus ook de factoren die a posteriori moeten kunnen onderzocht worden door een gepaste monitoring.

Dergelijke monitoring is eveneens een vereiste overeenkomstig de uitvoering van onder meer de KRMS, onder meer voor wat betreft niet-inheemse soorten en hydrodynamica.

Eenzijds dient de monitoring in staat te zijn de effecten als gevolg van de activiteit a posteriori vast te stellen en te kwantificeren, zodat in geval van significante, irreversibele effecten site-specifieke mitigerende maatregelen kunnen worden voorgesteld. Anderzijds dient de monitoring toe te laten deze effecten te begrijpen, zodat de verzamelde kennis kan gebruikt worden om de verdere uitoefening van de activiteit en toekomstige gelijkaardige activiteiten a priori bij te sturen en dus nefaste effecten op voorhand uit te sluiten (niet site-specifiek). De eerste doelstelling kan als een site-specifiek controlemechanisme worden beschouwd, terwijl de tweede doelstelling de anticiperende waarde van de monitoring in functie van de uitbreiding naar volgende fases van het project, en ook toekomstige projecten nastreeft.

Daarenboven worden binnen de monitoring twee aspecten onderscheiden: basismonitoring en gerichte monitoring. De basismonitoring heeft tot doel de geïntegreerde, langetermijneffecten van projecten op het mariene ecosysteem te kunnen kwalificeren en kwantificeren. De gerichte monitoring heeft tot doel de processen en dus de oorzaak-gevolg relaties achter de geobserveerde veranderingen te begrijpen. Door middel van monitoring kunnen maatregelen voor het minimaliseren van de impact geformuleerd worden.

Bovenstaande filosofie houdt enkele principes in:

1. De monitoring moet de verwachte effecten in het licht kunnen stellen, i.e. de aard van het effect, de intensiteit ervan, de plaats waar het voorkomt.
2. Hiervoor moet de baseline- of nulsituatie vóór het begin van de activiteit zo goed mogelijk gekend zijn.
3. Milieueffecten die niet voorspeld waren, moeten eveneens kunnen opgespoord worden, i.e. onverwachte veranderingen van het ecosysteem die verband houden met de activiteit.
4. Onverwachte gebeurtenissen, i.e. incidenten die ontstaan als gevolg van de vergunde activiteit en die een impact kunnen hebben op het milieu, moeten kunnen gekarakteriseerd worden.
5. De monitoring moet het oorzakelijke verband tussen een verandering en de vergunde activiteiten kunnen vaststellen, i.e. de aard, intensiteit, plaats en tijd van voorkomen van de oorzaak, en dus bron van de storing, alsook – zo mogelijk – het mechanisme van de relatie met het waargenomen effect.
6. Na de impact moet de nieuwe samenstelling en functionele toestand van het ecosysteem kunnen beschreven worden, i.e. naast de rechtstreekse gevolgen van de activiteit moeten de herschikkingen van het systeem en nieuwe evenwichten opgenomen worden.
7. Tijdelijke en permanente effecten op natuurwaarden en ecosysteefuncties moeten kunnen geëvalueerd worden: hiermee wordt verwezen naar de regelgeving, in het bijzonder de EU-richtlijnen, die de evaluatie van een impact aan de hand van instandhoudingsdoelstellingen aanmoedigen.
8. Hoewel de monitoring zich in hoofdzaak zal richten op het in situ waarnemen van de milieueffecten, kan de monitoring ook in situ en ex situ experimenten vereisen. Deze experimenten moeten bijdragen tot het begrijpen van bepaalde effecten.
9. De monitoring dient te worden uitgevoerd door wetenschappers met een grondige kennis en ervaring, dit ter maximalisatie van de compatibiliteit van de over lange termijn verzamelde gegevens. Voor de monitoring dienen daarom de meest geschikte middelen en technieken te worden gebruikt en op een zodanig manier dat vergelijking met ander, gelijkaardig onderzoek mogelijk is. Daarbij kan nuttig gebruik gemaakt worden van de gestandaardiseerde bemonsteringsmethoden zoals gepubliceerd als ISO- en of NBN-normen meer bepaald: NBN EN ISO 5667-1, ISO 16665:2005, ISO 19493:2007.
10. In functie van de verkregen resultaten moet de mogelijkheid bestaan om de monitoring aan te passen om nieuwe kennis in het monitoringsprogramma te kunnen incorporeren en zo optimaal met de ter beschikking gestelde middelen om te gaan.
11. De resultaten van deze monitoring worden beoordeeld volgens de kwaliteitscriteria van het mariene milieu bepaald door de nationale, Europese en internationale regelgeving. Daarnaast houdt deze evaluatie rekening met de resultaten van andere gepubliceerde bronnen, zoals mariene onderzoeksprogramma's die gerelateerde onderwerpen behandelen.

In de uitvoering van het monitoringsprogramma dient ervoor gezorgd te worden dat verworven kennis ten voordele van alle gelijkaardige projecten geëxploiteerd wordt. Bij toekomstige ontwikkelingen kan het programma met de gepaste flexibiliteit eventueel herschikt worden, met een verdeling van de inspanning over gelijkaardige projecten in andere gebieden.

De in het MEB opgeven staalnamefrequentie, het aantal stalen en de methodologie zijn indicatief en kunnen aangepast worden aan de hand van de praktische haalbaarheid en wijzigingen in het project. Het bestuur zal de houder hiervan informeren en indien gewenst, het onderwerp op het begeleidingscomité agenderen.

Er dient bij de monitoring zoveel mogelijk samengewerkt te worden met de vergunninghouder en er dient overleg gepleegd te worden met de vergunninghouder om de mogelijkheden te onderzoeken om bepaalde middelen (zoals bv. scheepstijd) efficiënt te gebruiken. De houder dient wetenschappelijk onderzoek toe te laten binnen de projectzone. De veiligheid dient te worden gerespecteerd en de vergunninghouder dient ervan in kennis gebracht te worden volgens overeen te komen procedures.

2. Voorgesteld programma

In de MMM wet wordt in artikel 29 voorzien dat de toezichtsprogramma's en permanente milieueffectonderzoeken uitgevoerd door of in opdracht van de BMM en op kosten van de houder van de vergunningen en machtigingen en dit voor de duur van de vergunning. Tabel 1 geeft een overzicht van de uit te voeren monitoring. Op basis hiervan zijn budgettaire tabellen opgesteld. De onderzoeken die door of in opdracht van de vergunninghouder worden uitgevoerd, zijn hier niet in inbegrepen. In dit geval valt de scheepstijd ten laste van de vergunninghouder en wordt die in de berekening van dit budget niet meegerekend. De kosten voor de BMM vermeld in de budgettaire tabellen blijven dan beperkt tot de controle en de evaluatie van de resulterende rapporten.

Waar BMM vermeld staat onder de uitvoering van de monitoring, is het mogelijk dat BMM de monitoring laat uitvoeren door het meest geschikte instituut, binnen het voorziene budget.

Tabel 1. Overzicht van de onderwerpen en de uitvoerders van het monitoringprogramma

Onderwerp	Veldwerk	Onderzoek	Rapportering	Beoordeling
Hydrodynamica	BMM/Codevco	BMM/Codevco	BMM/Codevco	BMM
Sedimentologie	BMM	BMM	BMM	BMM
Waterkwaliteit	Codevco	Codevco/BMM	Codevco	BMM
Benthos en vis	BMM	BMM	BMM	BMM
Zeezoogdieren	BMM/Codevco	BMM	BMM/Codevco	BMM
Zeevogels	BMM/Codevco	BMM	BMM/Codevco	BMM
Afval	BMM/Codevco	BMM	BMM/Codevco	BMM

De BMM beschouwt deze werkverdeling als de meeste geschikte voor het wetenschappelijk en operationeel verloop van de monitoring en tevens de meeste economische, maar erkent dat andere verdelingen kunnen in overweging genomen worden. Als de BMM bepaalde onderzoeken laat uitvoeren

door derden, cfr. voorzien in de wetgeving, dan zullen voorafgaand aan deze onderzoeken de methodologie en het monitoringprogramma ter goedkeuring voorgelegd worden aan de BMM om te garanderen dat de door derden verworven gegevens volledig compatibel zijn met de reeds bestaande data. In voorkomend geval blijft de BMM verantwoordelijk voor de beoordeling. Er kan tevens voor gekozen worden om onderzoeken die door of in opdracht van de vergunninghouder uitgevoerd moesten worden door de BMM te laten uitvoeren. In dit geval vallen de kosten ten laste van de vergunninghouder en zal het budget aangepast worden.

De resultaten van de door de vergunninghouder uitgevoerde onderzoeken worden aan de BMM geleverd in de vorm van ruwe data, geanalyseerd en becommentarieerd in een verklarend en besluitend rapport, tenzij anders vermeld. Deze rapporten moeten na de monitoring, en ten minste jaarlijks afzonderlijk ingediend worden, of in een jaarrapport te worden opgenomen.

Het projectgebied bevindt zich in zee in een openbaar domein, waarover België rechtsbevoegdheid en internationale verplichtingen heeft. Hieruit vloeit voort dat alle monitoringgegevens - behalve deze die rechtstreeks noodzakelijk zijn voor de bouw en exploitatie van de zeeboerderij waarop bepaalde regels van vertrouwelijkheid van toepassing kunnen zijn - eigendom worden van de Staat.

3. Voorgestelde planning

Hieronder (Tabel 2) wordt de referentie gegeven van het hoofdstuk van de milieueffectenbeoordeling (MEB) waar de monitoring uitvoerig beschreven wordt.

Het monitoringsplan en de resultaten van de monitoring worden door de overheid jaarlijks beoordeeld. Aan de hand van deze beoordeling kan het monitoringsplan jaarlijks worden herzien. Indien de monitoring of andere informatiebronnen aantonen dat onverwachte effecten van de activiteit optreden, waarvoor geen specifieke monitoring voorzien werd, dient de monitoring aangepast te worden om hiermee rekening te houden. Het opstellen van het plan, de beoordeling en de algemene coördinatie van de monitoringprogramma's moeten door de BMM uitgevoerd worden. Vanuit deze informatie zal de BMM voorstellen formuleren voor de inhoud en de uitvoering van het verdere monitoringsprogramma, samen met mogelijke voorstellen van wijzigingen van de voorwaarden. De BMM zal hierover advies geven aan de Minister.

Tabel 2. Overzicht van de voorziene monitoring in het project met referentie naar het hoofdstuk van de MEB

Onderwerp	Hoofdstuk in de MEB
Hydrodynamica	8
Sedimentologie	9
Waterkwaliteit	10
Benthos en vis	11
Zeezoogdieren	12
Zeevogels	13
Afval	17

4. Schatting van het budget

Het budget werd geschat in overeenstemming met artikel 24, §2, van het KB MEB van 9 september 2003. Omwille van praktische redenen zijn alle budgettaire posten uitgedrukt in mandagen (MD). Deze posten omvatten de personeels- en werkingskosten van de BMM en de investeringskosten. Voor de schuldvordering worden de prestaties in mandagen, vermenigvuldigd met het forfaitaire dagtarief, beschouwd als voldoende bewijs van de gemaakte kosten voor het personeel van de BMM en zijn werking. Voor de investeringsuitgaven zullen kopieën van inkoopfacturen als bewijs dienen.

De kostprijs van een forfaitair dagtarief bedraagt 543,11 € per MD in basiswaarde (100%) van 8 augustus 2020 te indexeren volgens de index van de consumptieprijzen. Op jaarbasis wordt een berekening opge maakt van de werkelijk gemaakte kosten. Deze berekening wordt doorgestuurd naar de vergunninghouder. De index gebruikt voor de schuldvordering is de gemiddelde index voor het desbetreffende gefactureerde jaar.

Onderstaande budgettering houdt rekening met het feit dat de BMM middelen zoals de Belgica kosteloos ter beschikking stelt van het monitoringprogramma. Eventueel kan gebruik gemaakt worden van kleinere werkschepen, op kosten van de vergunninghouder, of kan voor specifieke staalnames of verankeringen gevraagd worden aan de exploitant om één van zijn werkschepen kosteloos ter beschikking te stellen van de BMM, of deel te nemen aan een reeds door de vergunninghouder geplande campagne.

In Tabel 3 wordt een samenvatting gegeven van de geschatte werklust voor elk onderdeel van het monitoringprogramma. Dit is een maximaal programma waarbij er wordt naar gestreefd om dit zo efficiënt mogelijk uit te voeren. De vermelde bedragen zijn budgettaire ramingen. Ze moeten worden beschouwd als indicatief en maximaal. In Tabel 4 wordt de investeringskost gegeven voor het materiaal nodig voor de uitvoering van het monitoringprogramma.

De BMM verbindt zich ertoe de kosten binnen het budget te houden, rekening houdend met de gewone indexstijging. Binnen deze budgettaire envelop behoudt de BMM het recht om het monitoringprogramma aan te passen aan de beschikbare middelen en de werklust tussen de verschillende posten te verschuiven, alsook tussen de verschillende jaren, afhankelijk van de noodzaak ervan en de vooruitgang van de werken.

Tabel 3. Globaal overzicht van het aantal mandagen (20 jaar; enkel BMM kosten; exclusief de investeringskosten)

Onderwerp	Totaal aantal dagen werk (20 jaar)
Algemene coördinatie	300
Hydrodynamica	265
Sedimentologie	1140
Waterkwaliteit	100
Benthos en vis	847
Zeezoogdieren	229
Zeevogels	169
Afval	300
TOTAAL	3350

Tabel 4. Overzicht van de investeringskosten voor de uitvoering van het monitoring-programma voor het project (enkel BMM kosten; omgerekend in mandagen)

Onderwerp	Kostprijs (€)	Omgerekend in mandagen (totaal over 20 jaar)
Aankoop tripode met instrumenten, materiaal voor verankering en recuperatie	151.000	278
Vervanging instrumenten na defect (schatting)	45.000	83
Batterijen sedimentologie	72.000	133
Analyse waterstalen	93.600	172
Analyse bodemstalen	13.200	24
Aankoop F-Pods	9.900	18
Aankoop mini-tripods	9.600	18
Verbruiksmateriaal monitoring zeezoogdieren	1.000	2
Verbruiksmateriaal monitoring afval	5.000	9
TOTAAL	400.300	737

5. Monitoring per onderdeel en timing

5.1. Hydrodynamica

De monitoring bestaat uit een modelleringsluik en een meetcampagne. Dit moet toelaten om de omvang en ligging van het gebied met een eventueel permanent veranderd hydrografisch karakter te verfijnen, en voorspellingen te maken over de effecten bij de volgende fases van het project. Met een model zullen de veranderingen in de stromingen als gevolg van de zeeboerderij geëvalueerd worden en zal het gebied waarover ze mogelijk optreden, ingeschat worden. Verfijning van de modellering zal gebeuren aan de hand van metingen. Hiervoor zal 4 maanden (MM) tijd nodig zijn. Metingen van de stromingen zullen gebeuren met een ADCP. Bovendien zal een tripode, die op de zeebodem wordt geplaatst, ingezet worden om de invloed op de hydrodynamica (stromingen, turbulentie) en de SPM-concentratie, partikelgrootte en samenstelling op te meten. Deze informatie zal gebruikt worden voor de evaluatie van de impact op de waterkolom.

De transmissiecoëfficiënt van golven is de belangrijkste parameter die gemeten moet worden voor de beoordeling van de intensiteit van de door het project gegenereerde veranderingen in golfactie. Deze coëfficiënt moet voor elke fase van het project worden bepaald. Hiervoor moeten op minimaal 30 dagen, gelijktijdig op 2 x 2 locaties (tegelijktijdig ten noorden en ten zuiden, en tegelijkertijd ten oosten en ten westen) nabij de site (100 m), metingen uitgevoerd worden van het richtingspectrum van de golven. De vergunninghouder is verantwoordelijk voor alle operationele aspecten van de metingen op zee (inclusief het inhuren van golfboeien, inzet van de golfboeien, data-acquisitie), volgens een met BMM af te spreken

protocol. BMM is verantwoordelijk voor de analyse van het golfspectrum. Ook geometrische overwegingen zullen in acht worden genomen om de schaduwgebieden voor de golven te bepalen. De tijd die voor het KBIN nodig is voor het opstellen van het meetprotocol bedraagt 5 MD en de tijd nodig voor de analyse wordt geschat op 1 MM voor elke fase van het project.

Om de mogelijke veranderingen in het erosie-sedimentatiepatroon te beoordelen als gevolg van het project, dient de vergunninghouder periodiek metingen uit te voeren van de bathymetrie van de nabijgelegen Nieuwpoortbank en van een strook van 500 m ten westen (oosten) van het gebied in het geval de zeeboerderij naar het oosten (westen) zal worden uitgebreid in de volgende fasen. De bathymetrie dient te worden vastgesteld voor de T_0 situatie (projectgebied en 500 m zone ten westen of oosten van het projectgebied, en Nieuwpoortbank, tenzij recente en voldoende nauwkeurige gegevens beschikbaar zijn (Hydrografische dienst), daarna telkens voor de realisatie van de volgende fase (jaar 3, 6) en na jaar 9, 12 en 16. Indien blijkt uit de analyses dat de effecten significant zijn, kan het gebied waar de bathymetrische gegevens moeten worden verzameld, uitgebreid worden. De gegevens van het bathymetrisch onderzoek worden aan BMM overgemaakt voor het beoordelen van de effecten en voor rapportage in het kader van de KRMS en andere internationale verplichtingen zoals de Habitatrictlijn. De tijd te voorzien voor de analyse is 1 MM bij elke bathymetrische meting.

Onderwerp	Timing	Uitvoering	MD/MM eq BMM
Bepalen van veranderingen in stromingen	Na constructie fase 1	BMM	4 MM
Metten van transmissiecoëfficiënt van golven	Na realisatie van elke fase, minimaal 30 dagen op 2 x 2 locaties gelijktijdig (N-Z; E-W)	Vergunninghouder (operationele aspecten); BMM (analyse)	5 MD (meetprotocol); 1 MM/fase (analyse)
Bepalen van mogelijke veranderingen in erosie-sedimentatiepatroon	Bathymetrische metingen: T_0 + voor installatie van volgende fasen, daarna jaar 9, 12 en 16	Vergunninghouder (verzamelen gegevens); BMM (analyse effecten en rapportage KRMS)	1 MM/meting

5.2. Sedimentologie

Bepaling van de verandering in samenstelling en concentratie van de materie in suspensie

Een monitoring van de verandering in samenstelling en concentratie van SPM en van de turbiditeit is nodig in elke fase van het project en dit dient stroomopwaarts en stroomafwaarts van de zeeboerderij te worden uitgevoerd. Op die manier kan de invloed op stroming, turbiditeit en SPM bepaald worden. Een tripode zal worden ingezet om gedurende langere periodes stromingen, turbulentie, SPM-concentratie en partikelgrootte van het suspensiemateriaal te meten. Met behulp van ADCP-metingen kan het SPM-concentratieprofiel worden berekend. De tripode zal worden uitgerust met volgende sensoren:

- ADCP voor meting van stromingsprofiel dicht bij de bodem en turbulentie (Signature 1000);
- LISST voor de meting van de korrelgrootteverdeling van het materiaal in suspensie;
- 3 x OBS + SBE19 voor meting van turbiditeit en SPM-concentratie op verschillende hoogtes boven de bodem;
- Fluorometer voor de meting van de fluorescentie als maat voor de concentratie aan chlorofyl;

- ADCP die het profiel boven de tripode zal opmeten.

De tripode zal afwisselend ten oosten en ten westen van de zeeboerderij worden geplaatst zodat de invloed op de advectie, samenstelling en concentratie van SPM kan worden geëvalueerd. Jaarlijks zullen vier verankeringen worden uitgevoerd, elk gedurende ongeveer één maand. De verankeringen zullen gebeuren tijdens de vier seizoenen, zodat de invloed van het getij, de springtij-doodtij cyclus en seizoenale variaties kunnen worden ingeschat. Ook het effect van meteorologische omstandigheden kan worden bepaald. De tripode zal op kosten van de vergunninghouder worden aangekocht. Indien de instrumenten versleten zijn zullen deze moeten vervangen worden. Hiervoor wordt een schatting van de kosten voorzien. De kosten voor de tripode kunnen als volgt worden ingeschat:

• Frame + oppervlakteboei	15000 €
• SBE19 + 3 x OBS	24000 €
• ADCP (Signature 1000)	26000 €
• LISST-200X	45000 €
• Fluorometer	10000 €
• Kabels, beugels	1000 €
• Pop-up boei	7000 €
• ADCP	23000 €
• Batterijen (9 jaar)	8000 €/jaar

Voor of na de verankering of de recuperatie van de tripode zullen waterstalen worden genomen om de SPM-concentratie en de concentratie aan organisch materiaal (POC, PON, pigmenten, TEP) te bepalen. De SPM-concentratie uit waterstalen is nodig voor de kalibratie van de OBS sensoren en geeft inzicht in eventuele optredende veranderingen van de samenstelling van het suspensiemateriaal. Gedurende één getijcyclus zal om het uur een waterstaal worden genomen dicht tegen de bodem en aan de oppervlakte (totaal 26 stalen). De kosten voor de analyse bedragen 100 €/staal.

De tripode zal worden verankerd en gerecupereerd met de RV Belgica. Ook de waterstalen zullen worden genomen met de RV Belgica. Indien de RV Belgica niet beschikbaar is, zal op kosten van de vergunninghouder een schip worden gecharterd.

Deze monitoring zal gedurende de eerste, tweede en derde fase van het project worden uitgevoerd. Metingen zullen jaarlijks worden uitgevoerd om voldoende informatie te hebben over de natuurlijke variabiliteit ten gevolge van getij, doortij-springtij en meteorologische invloeden. Enkel door langdurige metingen, zoals voorgesteld in de monitoring, kunnen de invloeden van de zeeboerderij worden onderscheiden van de natuurlijke variaties. Na negen jaar zal een evaluatie van de invloed worden opgesteld en zal worden bepaald of een verdere monitoring nodig is.

Bepaling van de verandering van de bodemsamenstelling

Naast mogelijke veranderingen in concentratie en samenstelling van het suspensiemateriaal, is het monitoren van de bodemsamenstelling van groot belang. Deze kan door de massale aanwezigheid van filtervoeders zorgen voor een verhoogde depositie van feces, pseudofeces, schelpen en schelpgruis, wat een impact kan hebben op de benthische ecologie (zie monitoring benthos).

Vóór de installatie van de zeeboerderij (jaar 0) zullen in drie gebieden telkens 20 bodemstalen worden

genomen: in de zeeboerderij zelf, in een gebied in de nabije omgeving ervan (ten oosten of ten westen) en in een nog te bepalen referentiegebied. Op de bodemstalen zullen de korrelgrootteverdeling, de hoeveelheid organisch materiaal en de hoeveelheid schelpengruis worden bepaald. De kosten bedragen 55€/staal. Bovendien zal op elk van deze punten een bijkomend bodemstaal worden genomen voor het karakteriseren van het benthos (zie hoofdstuk benthos). De 60 bodemstalen zullen een sedimentologisch beeld en de variabiliteit in samenstelling geven van de zeebodem. In elk van de drie gebieden zullen dan 5 punten worden geselecteerd die representatief zijn voor de samenstelling ervan. In deze representatieve punten zullen één keer per jaar bodemstalen genomen worden gedurende de eerste, tweede en derde fase van het project (eerste 9 jaar). Hierna worden staalnames voorzien op 12, 16 en 20 jaar na de installatie van de zeeboerderij. De stalen zullen worden genomen met de RV Belgica. Indien de RV Belgica niet beschikbaar is, zal op kosten van de vergunninghouder een schip worden gecharterd.

Onderwerp	Timing	Uitvoering	MD eq BMM
Onderzoek naar veranderingen stromingen; SPM-concentratie en samenstelling	Ten O/W van de zeeboerderij, meting van turbulentie; stroming; SPM; partikelgrootte; tripode 4 x per jaar gedurende 1 maand; waterstalen voor SPM concentratie en samenstelling; kalibratie	BMM	5 MM/jaar gedurende 9 jaar, daarna evaluatie
Tripode, instrumenten; materiaal voor verankering + recuperatie	Jaar 1	BMM	151.000 €
Vervanging instrument(en) bij defect		BMM	(geschat op 45.000 €)
Batterijen	Jaar 1 tot en met jaar 9	BMM	8.000 €/jaar
Analyse 104 waterstalen	Jaar 1 tot en met jaar 9	BMM	10.400 €/jaar.
Verandering bodemsamenstelling, invloed van feces en pseudo-feces, verandering van schelpenaandeel	In 3 gebieden telkens 20 bodemstalen vóór installatie (sedimentologie). In 5 referentiepunten per gebied; jaar 1 tot 9, jaar 12, 16 en 20: bodemstalen (korrelgrootteverdeling + samenstelling; schelpenmateriaal; organisch materiaal)	BMM	1 MM/jaar (jaar 1-9, jaar 12, 16, 20); 55 €/staal (jaar 0: 3300 €; jaar 1-9, jaar 12, 16, 20: 825 €/jaar)

5.3. Waterkwaliteit: fytoplankton en nutriëntencyclus

Er dient een monitoring van fytoplankton te worden uitgevoerd door de vergunninghouder, in het bijzonder van potentieel schadelijke algen (vereisten m.b.t. schelpdierwater: niet in de milieuvergunning).

Onderwerp	Timing	Uitvoering	MD eq BMM
Monitoring fytoplankton	Ad hoc	Vergunninghouder (monitoring, rapportage) BMM (advies, analyse)	5 MD/jaar

5.4. Benthos (macrobenthos, epibenthos, fouling) en vis

Zandige substraten

Het aangewezen om bij ingebruikname van de vergunning de bodemsamenstelling en het bodemleven onder de zeeboerderij zelf, in de nabije omgeving en in een referentiegebied, te monitoren. Het doel is het detecteren van een eventuele afzetting van feces en eventuele veranderingen in de hoeveelheid schelpen en schelpgruis te bepalen, alsook de daaraan gekoppelde veranderingen van de bodemfauna in het *Abra alba* en *Nephtys cirrosa*-biotop.

Voor de installatie van de zeeboerderij (jaar 0) zullen in drie gebieden 20 bodemstalen worden genomen: in het gebied van de zeeboerderij, in een gebied nabij de zeeboerderij (ten oosten of ten westen) en in een nog te bepalen referentiegebied. Doel is het bepalen van de sedimentsamenstelling (zie monitoring sedimentologie) en de infauna. Door het nemen van deze 60 stalen zal een algemeen beeld kunnen worden opgesteld van de habitat in deze drie gebieden. In elk van deze drie gebieden zullen dan vijf punten voor verdere opvolging van sedimentologie en infauna worden geselecteerd die representatief zijn voor het gebied van de zeeboerderij, het nabije gebied en het referentiegebied. Voor demersale epifauna zullen op basis van de gebiedskarakterisatie drie representatieve locaties in elk van de drie gebieden worden geselecteerd.

In elk van de vijf representatieve punten (3 voor demersale epifauna) in de drie gebieden zal een staalname één keer per jaar gedurende de eerste drie jaar van de eerste, tweede en derde fase van het project worden uitgevoerd. Na negen jaar zullen verdere stalen worden genomen in jaar 12, jaar 16 en jaar 20.

Harde substraten

Het installeren van een zeeboerderij gaat gepaard met het introduceren van artificiële harde substraten. Deze zullen fungeren als een artificieel rif en allerhande soorten aantrekken. De meest pertinente veranderingen hier betreffen de biofouling waaronder tal van niet-inheemse soorten en de harde substraten-geassocieerde visgemeenschap. De beide ecosysteemcomponenten worden bijgevolg meegenomen in de monitoring.

Gezien het hoge risico op aantrekking van niet-inheemse soorten zal deze component jaarlijks worden opgevolgd. De aantrekking van vissen is een geleidelijk proces en omhelst minder risico, en zal daarom enkel in jaar 1, 3, 6, 10, 15 en 20 opgevolgd worden.

De staalname zal gebeuren met RV Belgica. Bij onbeschikbaarheid van de Belgica zal op kosten van de vergunninghouder een schip worden gecharterd.

De monitoring zal uit de volgende componenten bestaan

Bepaling fauna zandige substraten

- 1) Verandering in sedimentologische kenmerken, i.e. dichtheid aan mosselschelpen, schelpenhash, concentratie organisch materiaal in het sediment en korrelgrootteverdeling (zie sedimentologie);
- 2) Karakterisatie van de infauna in functie van ruimte en tijd: staalname vóór de aanleg in 20 punten in elk van de drie gebieden (in de zeeboerderij, nabij de zeeboerderij, in een referentiegebied), 1 keer per jaar gedurende de eerste 9 jaar na start van de activiteiten in 5 representatieve punten in drie gebieden (samenvallend met monitoring sedimentologie);

- 3) Karakterisatie van de demersale epifauna in functie van ruimte en tijd: staalname vóór de aanleg; 3 boomkorstalen in elk van de drie gebieden (zeeboerderij; nabij de zeeboerderij; referentiegebied), vervolgens 1 keer per jaar gedurende de eerste 9 jaar na start van de activiteiten; de locatie van de tracks zullen worden bepaald in functie van technische haalbaarheid in samenspraak met de vergunninghouder.

Bepaling fauna harde substraten

- 1) Aantrekking van vis tot artificiële harde substraten zal worden opgevolgd met behulp van een staalname vóór de aanleg, na 1, 3, 6, 10 en 20 jaar; één staalname bestaat uit 3 gestandaardiseerde vis-censussen door wetenschappelijke duikers.
- 2) Overeenkomstig de vereisten in de KRMS dient het voorkomen van niet-inheemse soorten (NIS) te worden gemonitord. Daartoe moeten op regelmatige basis stalen van de aangroei geanalyseerd worden. De jaarlijkse staalname zelf kan gebeuren in samenwerking met de vergunninghouder waarbij er per jaar 10 stalen te leveren zijn door de vergunninghouder.

De monitoring wordt samengevat in volgende tabellen. Het monitoringplan is zodanig opgesteld dat bijstellingen aan de hand van de verkregen resultaten kunnen worden opgenomen.

Onderwerp	Timing	Uitvoering	MD eq BMM
Niet-inheemse soorten	Ad Hoc; jaarlijks in samenspraak met vergunninghouder	BMM (analyse)	5 MD/staalname; in totaal 100 MD/20 jaar
Karakterisatie van de sedimentologie in functie van ruimte en tijd	Vóór de aanleg, daarna jaarlijks gedurende de eerste 9 jaar, daarna na 12, 16, 20 jaar	BMM	Zie sedimentologie
Karakterisatie van de infauna in functie van ruimte en tijd	In de zeeboerderij, een nabijgelegen gebied en een referentiegebied: 20 bodemstalen voor installatie; na de karakterisatie en selectie van 5 punten in elk gebied: jaarlijks gedurende de 1 ^e 9 jaar; na jaar 12, 16 en 20	BMM	Vóór installatie, 1 staalname 60 stalen: 150 MD; daarna 37,5 MD/ staalname of 450 MD; totaal: 600 MD/20 jaar
Karakterisatie van de demersale epifauna in functie van ruimte en tijd	In de zeeboerderij, een nabijgelegen gebied en een referentiegebied: 3 staalnames voor de installatie; na de karakterisatie en selectie van 3 punten in elk gebied: jaarlijks gedurende de 1 ^e 9 jaar; na jaar 12, 16 en 20	BMM	9 MD/staalname; in totaal 117 MD/20 jaar
Vis aangetrokken tot installatie	Vóór installatie, na 1, 3, 6, 10 en 20 jaar	BMM	5 MD/staalname; in totaal 30 MD/20 jaar

5.5. Zeezoogdieren

De eventuele aantrekking (met mogelijk verhoogde kans op verstricking) of verstoring (habitatverlies) van zeezoogdieren ten gevolge van het project onvoorspelbaar. Monitoring van de aanwezigheid van gewone en grijze zeehonden ter hoogte van het project is noodzakelijk, gezien het beschermde soorten betreft. Deze monitoring dient ad hoc plaats te vinden door de vergunninghouder tijdens zijn werkzaamheden.

Om een beeld te krijgen van het gebruik van het projectgebied door bruinvissen wordt een monitoring voorzien tijdens de eerste fase en de full-scale fase. Voor het bepalen van de lokale ruimtelijke verspreiding van bruinvissen rond het project worden in de periode met de hoogste te verwachten dichtheid aan bruinvis (januari-mei) over drie transecten PAM toestellen (F-PODs) verankerd op verschillende afstanden van het project door middel van mini-tripodes. De verankering gebeurt de eerste twee jaar na de start van de constructie en dient herhaald te worden in fase III (full-scale fase) van het project (eveneens over een periode van twee jaar).

Onderwerp	Timing	Uitvoering	MD eq BMM en kostprijs
Verstoring/aantrekking bruinvissen: study design en data verzameling	Jaar 1, 2, 7 en 8	BMM	35 MD in elk jaar (1, 2, 7, 8); totaal 140 MD/10 jaar
Verstoring/aantrekking bruinvissen: analyse en evaluatie	Jaar 3 en 9	BMM	40 MD in elk jaar (3, 9); totaal 80 MD/10 jaar
Aankoop materiaal: bruinvisdetectoren (6 F-PODs)	Eenmalig	BMM	9900 €
Aankoop materiaal: verankeringen	Eenmalig	BMM	9600 €
Aankoop materiaal: verbruiksmateriaal	Jaar 1, 2, 7, 8	BMM	250 €/jaar in jaar 1, 2, 7, 8; totaal 1000 €/10 jaar
Verstricking en afval relevant voor zeezoogdieren (analyse)	Evaluatie einde start-up en scale-up fase; na 3 jaar full scale operatie	BMM	1 MD/jaar vanaf jaar 1 tot en met jaar 9; totaal 9 MD/10 jaar

5.6. (Zee)vogels en vleermuizen

In het monitoringprogramma wordt aantrekking of vermijdingsgedrag van vogels onderzocht. Daartoe wordt gedurende 5 jaar 4 keer per jaar (1 keer per seizoen) een zeevogelsurvey (schip) rond het gebied en in een referentiegebied uitgevoerd voor de inschatting van de aanwezigheid en dichtheid van zeevogels. De timing daarvoor is 1 jaar tijdens fase 1; 1 jaar tijdens fase 2 en 3 jaar tijdens fase 3 van het project. Er worden regelmatige controles uitgevoerd van de lijnen en netten voor de aanwezigheid van verstrikte vogels.

Onderwerp	Timing	Uitvoering	MD eq BMM
Aantrekking/vermijding vogels	4 surveys in fase 1 en 2, 12 in fase 3 (totaal: 20)	BMM	7 MD/survey (totaal 140 MD)
Verstricking	Evaluatie einde fase 1 en 2 en na drie jaar full-scale operatie	Vergunninghouder (controle netten) BMM	1 MD/jaar vanaf jaar 1 tot en met jaar 9; totaal 9 MD/10 jaar

5.7. Afval

In het kader van KRMS wordt de goede milieutoestand met betrekking tot marien zwerfvuil bepaald aan de hand van macro- en microafval.

Monitoring van plastic op en in zeebodem zal plaatsvinden in (of in de nabije omgeving) van de zeeboerderij en in een referentiegebied, in afstemming met de staalname voor benthos. Hierbij zal aandacht besteed worden aan project-gerelateerd afval, zowel in de site als in de omgeving (zie monitoring benthos). Verder zullen enkele gerichte staalnames van sediment gebeuren om de hoeveelheid en het type van microplastics op lange termijn op te volgen. Bij de keuze van staalnamelocatie wordt rekening gehouden met stromingen en erosie-sedimentatiepatroon. Op beide locaties worden 3 staalnames voorzien. Plastic wordt gescheiden van sediment op basis van dichtheid. Contaminatie tijdens staalname, staalvoorbereiding en scheiding wordt zoveel mogelijk vermeden door het opvolgen van strikte protocols en opgevolgd aan de hand van controlestalen. Polymeertype wordt bepaald door middel van μ FTIR of een andere gevalideerde methode. Evaluatie van de resultaten m.b.t. microplastics zal pas mogelijk zijn op lange termijn. Monitoring kan aangepast worden op basis van nieuwe kennis en methodologie.

De monitoringprogramma's gerelateerd aan aangespoeld afval, drijvend afval en afval op de zeebodem kunnen specifiek aandacht besteden aan afval afkomstig uit aquacultuur.

Onderwerp	Timing	Uitvoering	MD eq BMM en kostprijs
Monitoring afval (micro-; macro-afval: zie benthos)	Jaar 1, 3, 6, 10, 15 en 20	BMM	50 MD/jaar; in totaal 300 MD/20 jaar
Verbruiksmateriaal labo	Tijdens monitoring	BMM	5000€ (totaal)

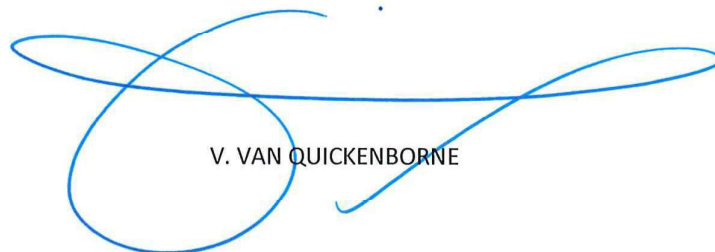
5.8. Overige onderdelen

Voor de onderdelen klimaat en atmosfeer, geluid en trillingen, risico en veiligheid, schadelijke stoffen, elektromagnetische velden en warmtedissipatie, interactie met andere menselijke activiteiten, zeezicht en cultureel erfgoed wordt geen monitoring voorzien. Indien in de toekomst uit onderzoek zou blijken dat er toch betekenisvolle effecten verwacht kunnen worden voor één van deze aspecten, dan kan alsnog een aangepaste monitoring worden opgezet.

Brussel,

09 DEC. 2020

Minister van Noordzee

V. VAN QUICKENBORNE

BIJLAGE III

Inhoud jaarlijks uitvoeringsverslag

Ter ondersteuning van voornoemde milieueffectenbeoordeling is de vergunningshouder of machtigingshouder verplicht tot het jaarlijks indienen bij het bestuur van een verslag betreffende de wijze waarop de vergunde of gemachtigde activiteit werd uitgevoerd. Het uitvoeringsverslag inzake een gegeven kalenderjaar wordt ingediend vóór 15 maart van het navolgende kalenderjaar.

Het verslag bevat tenminste de hieronder beschreven informatie. Deze bepalingen kunnen ten alle tijde door het bestuur aangepast worden.

1. Alle informatie die specifiek in de voorwaarden gevraagd wordt.
2. De monitoringsresultaten die onder de rechtstreekse verantwoordelijkheid van de aanvrager vallen.
3. Aard en datum van defecten en datum van herstelling.
4. Overzicht van de gebeurtenissen die de veiligheid van de installaties, de goederen en de personen en/of het milieu hebben kunnen beïnvloeden, met inbegrip van een beschrijving van de acties terzake ondernomen.
5. Lijst van de intrusies in de zone waar de activiteit plaatsvindt (inclusief de veiligheidszone).
6. Een overzicht van de verwachte en effectieve productie van mosselen, oesters, wieren op jaarbasis.
7. Lijst van de personeelsleden die ingevolge hun functie direct betrokken zijn bij de gang van zaken in of op de inrichting en op de hoogte zijn van de voorschriften gesteld in de vergunning en/of machtiging.

De ruwe gegevens (t.t.z. de gegevens in een bruikbare vorm en met dezelfde tijd- en ruimteresolutie als de oorspronkelijke metingen) zullen apart in één of meerdere bestand(en) worden overgemaakt aan het bestuur. De modaliteiten (formaat, drager, enz.) worden gezamenlijk gedefinieerd en door het begeleidingscomité goedgekeurd. Het verslag zelf bevat slechts de gesynthetiseerde en geanalyseerde resultaten.

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit houdende verlening aan Codevco V BV van een bouwmachtiging, een exploitatievergunning en een Natura 2000-toelating voor een aquacultuurproject in zone C in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België

Brussel,

Minister van Noordzee

09 DEC. 2020

V. VAN QUICKENBORNE